

Poslední etapa je v cíli

Česká republika, jak prohlásil premiér V. Špidla na zahajovacím zasedání mezivládní konference v Římě, má přirozeně zájem na tom, aby nová ústava neoslabovala její postavení v EU: »Vstoupili jsme do unie proto, abychom posílili pozici ČR a zvýšili kvalitu života obyvatelstva. To jsou dva cíle, které budeme v práci mezivládní konference systematicky sledovat.« – (MF Dnes 6. 10. 2003) Konkrétně se tento mandát promítl do řady požadavků, které zástupci ČR na půdě mezivládní konference prosazovali:

- právo na svého člena Evropské komise, který bude mít stejné postavení jako ostatní komisaři;
- nové vymezení většinového hlasování, podle něhož unijní rozhodnutí je platné tehdy, podpoří-li je nejméně tři pětiny států EU, v nichž žijí aspoň tři pětiny obyvatel unie;
- omezení hlubší integrace v podobě tzv. zesílené spolupráce jen na ty případy, kdy pro ni bude nejméně polovina členů EU;
- jasné vymezení pravomocí prezidenta Evropské rady a ministra zahraničí EU;
- pravidelné střídání ve vedení Rady ministrů EU;
- slučitelnost vojenských aktivit unie s činností NATO;
- odvolání na křesťanské hodnoty v preambuli ústavy.

O dva měsíce později na summitu EU v Bruselu, kde se jednání o ústavě dostalo do slepé uličky, premiér Špidla české stanovisko upřesnil: »Jsme toho názoru, že integrace má pokračovat. Intenzivní sázka na dvourychlostní Evropu není ale podle mne v zájmu žádné evropské země.« Český premiér tak odmítavě reagoval na signály z Německa, Francie a Belgie, že by zakládající členové unie zrychlili integraci, kdyby se všech 25 členů EU nedokázalo na užší spolupráci dohodnout. V případě, že by nicméně k podobné diferenciaci uvnitř unie došlo, v zájmu ČR je podle premiéra být v rychleji se integrující části unie.

První říjnové zasedání mezivládní konference podle očekávání nepřineslo průlom v žádné z hlavních sporných otázek. Nepřinesla je ani další zasedání na úrovni ministrů zahraničí, ani pozdější summity včetně prosincového v Bruselu. Na něm vedla Itálie ještě několik bilaterálních jednání a premiér Berlusconi se snažil do poslední chvíle budit dojem, že má v záloze návrhy, které nakonec rozhodnou o přijetí konečného textu ústavy. Žádné dohody však nebylo dosaženo a italský mluvčí tak byl nucen oznámit, že mezivládní konference o ústavě bude pokračovat v roce 2004 za irského předsednictví. Jako hlavní důvod neúspěchu premiér Silvio Berlusconi uvedl rozdílné názory o způsobu většinového hlasování v Evropské radě mezi Francií a Německem na jedné straně a Polskem a Španělskem na straně druhé. »Pozice obou táborů byly natolik vzdálené, že nebylo možné najít společnou řeč,« prohlásil v Bruselu italský premiér.

I přes nezdar jednání o ústavě přijal prosincový summit EU v Bruselu několik důležitých rozhodnutí. V hospodářské oblasti schválil tříletý investiční program ve výši 62 miliard eur, týkající se transevropské síťové infrastruktury a s ní spojeného vědeckého výzkumu a vývoje. Jde o prioritní projekty železniční a silniční dopravy, telekomunikací a energetiky. Financovány mají být 20 procenty z prostředků EU a úvěry Evropské investiční banky. Mezi prioritními projekty jsou například dva železniční tunely pod Alpami, rychlostní železnice a přeshraniční energetické propojky. Do projednávání tohoto bodu na summitu vstoupil i premiér Vladimír Špidla, který požadoval, aby seznam prioritních projektů zůstal otevřený a mohly být do něho zařazovány další. Jeho návrh byl přijat. V zájmu úplnosti dodejme, že na schváleném seznamu prioritních projektů jsou i dálnice Vídeň–Brno–Katovice, rychlostní železnice ve stejném směru a železniční koridor Brno–Praha–Norimberk.

Šéfové států a vlád také schválili návrh na zřízení vlastního evropského vojenského plánovacího pracoviště. Jedna jeho část bude sídlit na velitelství NATO v belgickém Monsu, druhá mimo ně. Návrh podaly Velká Británie, Francie a Německo a summit je schválil poté, co Spojené státy akceptovaly ujištění Londýna, že evropské vojenské velení nepovede k podkopání NATO. Evropa tak bude mít od roku 2004 vlastní omezené kapacity k vedení vojenských operací. Podle přijatého usnesení se Evropská unie při plánování a vedení svých případných vojenských operací obrátí nejdříve na NATO a teprve pak na národní armády členských zemí. V roce 2003 EU už převzala od NATO řízení vojenské mise v Makedonii a v roce 2004 se má ujmout řízení vojenských apolitických operací v Bosně a Hercegovině. Do zahraničněpolitické